

Posudek vedoucího na bakalářskou práci Kateřiny Nováčkové *UKIP a FPO, komparativní analýza stranického euroskepticismu*.

Práce představuje komparaci podob stranického (party-based) euroskepticismu na případech dvou stran krajní/radikální pravice (britské UKIP a rakouské FPÖ v období 2009-2014).

Téma i teoretický rámec jsou relevantní.

Autorčina metodologická rozvaha je poměrně pečlivá. Autorka provádí postupně jednotlivé metodologické řezy a vysvětluje své metodologické volby (typy euroskepticismu a volba euroskepticismu politického/předmět soutěže politických stran; dvě základní školy analýzy a volba sussexské školy; teoretická diskuse v rámci sussexské školy a volba Taggartovy a Szczerbiakovy klasifikace; logika euroskepticismu a volba euroskeptického postoje stran jako strategického kalkulu, ať již strany v systému nebo v aréně samotné strany). Současně se snaží zohlednit specifické prostředí krajně pravicových stran (Vasilipoulou).

Volba stran pro komparaci je zdůvodněna (ve stranických systémech etablované strany krajní pravice), ačkoli je otázkou, zda by neměla být spíše zdůvodňována volba britského a rakouského stranického systému, v nichž se strany pohybují (když je jako základní logika vnímán strategický kalkul), nebo např. odvozována od specifik krajní pravice (když je pokládána za natolik specifickou, že je ohled na ni zakomponován do výzkumného designu).

Současně však najdeme po stránce metodologické některé slabiny. Předně, výzkumná otázka je nejasná. V úvodu je otázka („Jak je možné euroskeptické postoje rozeznat?“ s. 7), která implikuje teoreticky orientovanou práci, určenou primárně k rozboru metodologických postupů. Dle abstraktu a závěru je cíl práce naopak empirický; určit typ euroskepticismu, k němuž lze tu kterou stranu přiřadit a postihnout rozdíly mezi euroskepticismem zkoumaných stran. Autorčíným záměr bylo podle mě především empiricky testovat, výsledkem je však převážně teoretická práce, v níž empirie hraje roli spíše ilustrační.

Dále, hypotéza (s. 27) nevyplývá z teorie a není jasné, proč by bylo možno očekávat to, co autorka ve své hypotéze očekává (resp. ze skutečnosti, že strany nejsou v EP v jedné frakci lze sice vyvozovat, že se patrně budou programově lišit, ale nikoli, že UKIP bude představovat tvrdý euroskepticismus).

Dále, kritéria převzatá od Vasilopoulové jsou použita k jemnější definici tvrdého euroskepticismu resp. mají umožnit jeho odlišení od euroskepticismu měkkého. Taková snaha má své opodstatnění, už proto, že sussexská škola má tradičně velký problém s reliabilitou. Postup, který autorka použije, však reliabilitu zvyšuje jen mírně; operacionalizace zůstává stále velmi nejasná. (Navíc, co by autorka dělala, kdyby obě strany klasifikovala jako měkce euroskeptické? Jakými nástroji/metodami, skrze jaký konceptuální rámec by potom postihovala rozdíly mezi nimi?) Kategorie „odmítajícího euroskepticismu“ Vasilopoulové odpovídá v autorčině pojetí „tvrdém euroskepticismu“ Taggarta a Szczerbiaka, autorka se přitom odvolává na Vasilopoulovou. S tím je možno souhlasit. První dimenze

schématu, které Vasilopoulová používá, však bude naplněna u všech euroskeptických stran, ba dokonce bude (viz Vasilopoulou 2011, s. 234) oním normativním základem, na který se dané strany budou ve svém euroskepticismu odvolávat, jediným společným jmenovatelem různých podob euroskepticismu krajní pravice. Lze tedy říci, že „pokud nebude splněn jeden a více z uvedených bodů, bude se jednat o euroskepticismus měkký“ (s. 30)?

Další námitky teoretického rázu už by byly jenom drobnější (např. politický euroskepticismus není jediná vhodná perspektiva pro studium stranického euroskepticismu (s. 10), souhlasím však, že při autorčiných cílech nejvhodnější).

Empirická část sestává z volného přehledu obsahu volebních programů pro volby do domácích zákonodárných sborů a do EP, spíše než jejich rozboru a analýzy. Zvolená logika euroskepticismu (racionální kalkul) není ve výkladu příliš patrná, což je částečně podmíněno právě skutečností, že kontext, v němž programy vznikají, zůstává téměř úplně stranou autorčiny pozornosti. Také skutečnost, že k testování bylo použito relativně málo programových dokumentů závažnost závěrů snižuje.

Práce má obligátní rozsah, formální náležitosti a stylizace práce by si zasloužily větší pozornost.

Co se týče formálních náležitostí, některé jsou zjevně chybně provedené: např. v seznamu literatury neúplný bibliografický záznam Hooghe a Markse, či zapomenutá hvězdička za nadpisem Vasilopoulové 2013.

Některé formální náležitosti jsou pak prováděny velmi matoucím způsobem: např. tři odkazy ve třetím odstavci na s. 11 nejsou v závěrečném seznamu literatury a důvod je patrně ten, že celý odstavec – jakkoli poctivě zakončený odkazem na Vasilopoulovou – není jen parafrází, ale doslovnou citací, jen bez použití uvozovek a odkaz na zmíněné autory tedy ve skutečnosti není odkazem autorky práce, ale odkazem Vasilopoulové. Týž problém – odstavec, který je doslovnou citací, ale je bez uvozovek, takže budí dojem parafráze, byť je obvykle zakončen odkazem na příslušnou pasáž originálu – nalézáme v textu opakovaně a to jak v pasážích teoretických, tak v pasážích empirických. Je proto často obtížné přesně určit, kdy se jedná o autorčin názor, její hodnocení a kde jen o přepis obsahu dokumentu.

Práci doporučuji k obhajobě a navrhuji hodnotit známkou 3.

Martin Polášek